

Julkaistu Aamulehdessä 31.5.2003

Teksti: Lassi Kurkijärvi

Kaikki Pietarista, tai ainakin melkein

Kirjat: *Pietari - Metropoli nurkan takana* Toimittaneet Magnus Londen, Anders Mård ja Milena Parland. Suomentaneet Helena Autio-Meloni ja Christiane Eriksson. Tammi 2003, 23,90 euroa, 286 sivua.

Kerrankin matkailukirja, josta voi innostua. *Pietari - Metropoli nurkan takana* on kolmen journalistin artikkelikokoelma, jota lukee kuin hyvää aikakauslehtitekstiä. Samalla se antaa teräviä vinkkejä Euroopan neljänneksi suurimpaan kaupunkiin tutustumiseksi.

Yllättävintä kirjassa on, että kokenut Pietarin kävijä voi varauksetta yhtyä suosituksiin. Mukana on paljon tuttuja paikkoja, mutta myös uudet vinkit kuulostavat uskottavilta. Lisäksi on mukava nähdä aiheiden laajuus. Juttua on niin ravintoloista, kulttuurielämästä, teknosykkeestä kuin pietarilaisesta arjesta.

Jälkimmäisin on kahdelle kirjoittajalle tuttua. Ander Mård muutti Pietariin Pohjanmaalta, elämänsä naisen luokse. Milena Parland lähti jo nuorena isoisänisän synnyinkaupunkiin.

Ehkä tästä johtuu se, että kirjoittajien innokkuuteen sisältyy juuri oikea määrä tylyä realismia. Siis ymmärrystä siitä, että Pietarilla on kahdet kasvot, rikkaat ja köyhät.

Raskolnikovin jalanjäljillä

Kirjan rakenne tuntuu mietityltä. Kokonaisuuden aloittaa muutaman sivun ”rokotusohjelma kulttuurishokkia vastaan”. Se tuskin estää kaikkia järkytyksiä, joka jokaiselle itään matkustavalle tulee. Mutta ainakin se auttaa ponnahtamaan jaloilleen, kun kaupassa saa nuhdemyräkän, ellei pikkurahapuolelta löydykään tasarahaa. Vastaavat tiedot pelastavat matkailijan itsetunnon: vika ei ollutkaan minussa. Maassa maan tavalla. Muut osiot on jaoteltu teemoittain.

Vaikka vanha Heinätori eli Sennaja onkin 300-vuotisjuhlien kunniaksi korjattu täysin tunnistamattomaan asuun, löytyy sen läheltä yhä Dostojevskin *Rikoksen ja rangaistuksen* päähenkilön Raskolnikovin talo. Sieltä voi kävellä katsomaan, missä koronkiskurieukko asuu.

Yksi antoisimmista teksteistä on **Milena Parlandin** retki tutustumaan mieheen, joka asuu murhamiehen naapurissa.

Jos artikkelissa olisi menty siitä, missä aita on matalin, oltaisiin tyydytty esittelemään Dostojevskin kirjan paikat. Nyt mukaan on saatu keskustelu rikollisuudesta, turvallisuudesta ja siitä, miten Rikoksen ja rangaistuksen ääni kuuluu tänäkin. Juuri tällainen matkailukirjan pitää olla: yhtäaikaan sekä viihdyttävää luettavaa että opastusta siihen, miten kaupunkia voi katsoa.

Toinen pysäyttävä artikkeli on Leningradin piirityksestä kertova haastattelu, jossa **Magnus Londen** keskustelee 80-vuotiaan **Lidia Aleksandrovnan** kanssa. Hän menetti natsien 900 päivän saarrossa oman isänsä.

Pietarilaisille kaupungin selviytyminen toisesta maailmansodasta on ylpeyden aihe. Kulttuurikaupungin identiteettiä vahvistetaan ajatuksilla siitä, kuinka kauheuksienkin keskellä filharmonikot soittivat ja baletti tanssi. **Dmitri Shostakovichin** Leningrad-sinfonia esitettiin ensimmäistä kertaa pommien putoillessa vuonna 1942.

Matkailijalle suositellaan Piskarjovskojen hautausmaalla vierailemista. Sinne on haudattu puoli miljoonaa piirityksen miljoonasta uhrista. On totta, että vasta siellä ymmärtää, kuinka mytologisoinnin taustalla on todella valtava tragedia ja toisen maailmansodan suurin sankaritarina.

Haastattelut hyvä keino

Pietari - Metropoli nurkan takana elää haastattelujen varassa. Urheilukulttuuriin tutustutaan jalkapallofanin kautta, uskonnon asemasta kuullaan isä **Georgilta** ja monikulttuurisuudesta puhutaan pietarilaisen tataarin kanssa. Juuri tämä kosketus paikallisiin antaa kirjalle väriä, joka tekee siitä tavallista matkaopasta rikkaamman

Välillä tarinointi lähtee kuitenkin käsistä. Klubikulttuuria käsittelevä artikkeli esittelee ansiokkaasti Pietarin parhaat tanssipaidat - vain Mama jää mainitsematta. Samalla kerrotaan myös kaupungin teknoskenen historiasta. Lopulta kirjoittaja syyllistyy kuitenkin liian suureen tunnelmointiin. "Ihmiset ovat avoimia ja puhuvat mielellään toistensa kanssa, ei ollenkaan niin kuin Helsingissä ... riehuminen ja tappeleminen on harvinaista, täällä on vähemmän aggressiivisuutta ilmassa kuin Suomessa", saa eräs suomalainen bailaaja hehkuttaa kliseisesti.

Tokkopa näin on, vaikka mukava tunnelma pietarilaisillakin klubeilla on ollut.

Toisaalta äärimmäinen ihastuneisuus ja kauhistelu sopivat Pietaria käsittelevään kirjaan. Kenties kyse on taas siitä uskomattoman rikkauden ja köyhyyden ristiriidasta. Ja kaupungista on helppo löytää muitakin vastakohtapareja: kauneus ja rumuus, reiluus ja rikollisuus, ystävyys ja töykeys. Hyvää on korostettava, kenties liikaakin, jotta kukaan ei luulisi pahan vallitsevan.

Kirja innostaa lähtemään taas Pietaria katsomaan.

Matkailijoita rohkaistaan aivan oikein kulkemaan Nevskin pääkatua pidemmälle - erityisesti ravintolaa etsiessä. Uusriikaat ja turistit maksavat nimittäin aterioistaan monta kertaa enemmän kuin ihmiset vähän sivummalla. Myös kirjan ohjetta kuunnella *St Petersburg Times* -lehden ravintolavinkkejä kannattaa totella. Esimerkiksi Heinätorilta itään sijaitseva loistava georgialainen ravintola Adzika löytyi englanninkielisen lehden ansiosta.

Ja jos Pietari tuntuu olevan liian kaukana, tuo *Metropoli nurkan takana* sitä juuri sen verran lähemmäksi, että matkaa uskaltaa harkita.

Kuvateksti: *Uusi Pietari-kirja on harvinainen matkaopas, sillä siinä kuuluu kaupunkilaisten oma ääni. Pelkkien perinteisten turistiryisien rinnalla puhutaan pietarilaisista nuorista, klubikulttuurista ja kaupungin arjesta. Kirjaa toimii tavallisenakin kukemisena, vaikkei matkaa edes harkitsisi.*